

**POPOTO-
VANJE OD
CIFRA DO
ČRETNIKA
STR. 3**

**OD DOLENSKE
CERKVE DO
EVROPSKE
UNIJE
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 26. februarja 2004 ☼ Leto XIV, št. 4

Monošter, 15. februar

Moč šibkih – moč pesmi

„Himno igramo, spejvamo, poslušamo, če je kakši svetek. Gnes svetimo slovenski kulturni praznik – svetek slovenske kulture, šteri je povežani s himno Republike Slovenije. 1990. leta, gda je Slovenija samostojna – sama svoja – grātala, si je za svojo himno vōdebrala sēdmo kitico Prešernove Zdravljice. V taujof kitici vāli tiste nārode, šteri čakajo na den, da po cejnom svejti bau mēr. Lidgē, saušadni nārōdi se nedo več sva-juvāli!

*Svetek slovenske kulture svetimo Slovenci kauli 8. februara zatok, ka je na te den 1849. leta mrau največši slovenski pesnik France Prešeren, šteri je napiso Zdravljico,“ je povedala etnologinja Marija Kozar, stera je mejla slavnostni guč na osrednji porabski proslavi v Slovenskom daumi v Monoštri, šteri se je na tau priliko tak napuno kak že dugo nej. Dapa zatok smo pogrejšali nisterne člane porabski kulturni skupin, vejpa den kulture bi ranč za nji mogo biti največši svetek. Na proslavo so prišli veleposlanik R Slovenije v Budimpešti *Andrej Gerenčer*, generalni konzul v Monoštru *Marko Sollar*, direktor Javnega sklada R Slovenije za kulturne dejavnosti *Igor Tersar*, poslovodja Slovenske prosvetne zveze v Celovcu *Janko Malle*.*

Ob slovenskom kulturnom prazniku so organizatorji pripravili dva programa, odprli so razstavo etnologije in sociologije kulture *Irene Destovnik* z naslovom **Moč šibkih** (o razstavi leko več preštete na tretjij strani našoga časopisa), pa so notapokazali porabsko pesmarico **Fučkaj, fučkaj, fantiček moj**, stero sta vkūppostavila *Francek pa Du-*

Dušan in Francek Mukič sta nej samo gučala o pesmarici, popejvala pa igrala sta tō.

Na slovenski kulturni svetek je prišlo kakšni 150 lidi.

šan Mukič. Prvi zvezek je Slovenska zveza vōdala 2001. leta, drugi je pa vōprišo kakšen mejsec pred kulturnim svetkom. Avtorja sta v vsakšom dolanapisala tekste, reči pa notline 100 našij pesmi.

Kak je na predstaviti Francek Mukič pravo, on je v takšnoj vesi pa v držini gorraso, gde je kaulē njega vse spejvalo. Lidgē so spejvali, če so veseli bili, pa te tō, če so žalostni bili. Spejvali so po gostūvanjaj, krstikaj, v cerkvi ali cintori. Spejvali so po krčmaj, po večeraj, gda so podje k deklam sli, po brgaj pa pašnikaj, gde so mlajši krave pasli. Pesem je mejla mauč, s steroj je polepšala svetke ali pa pomagala trpeti v neavli.

Dapa z Dušanom sta nej samo gučala, liki sta dosta naut sama tō sponsejvala pa zašpila na harmoniki pa kitari. Publiki se je trno vidlo tau tō, da so notapokazali stare posnetke (felveteleket), na steraj so spejvali starejšij lidgē, med njimi dosti takšni, šteri so, na žalost, že pokojni.

Zakoj sta se oče pa sin tauga, nej maloga dela lotila, tak pišeta v predgovori pesmarice:

„Inda svejta so zveksoga starejšij lidgē včili mlajše. Gnesden mlajši ali sploj mladi nabivajo glave starejšim ali sploj starim, kak je tarbej z računalniki delati. Zaka bi nej leko mladi porabski muzikanti – s pomočjauv omejnjen nautlinov – navčili svojim pozablenim srednjegeneracijskim starišam pozablene pesmi? Če so že gnauk stariške nej prejkrdali slovensko pesmarsko tradicijo svojim mladim sinām in cerām, kak bi logično bilau.“ Samo vūpamo leko, ka se ta želja spuni.

Marijana Sukič

Dragi bralci časopisa Porabje!

Z današnjim člankom pričnam s serijo pisnih prispevkov, katerih namen je ta, da bi bili vi, dragi bralci, čim bolj obveščeni o vsem, kar zadeva dejavnost Generalnega konzulata v Monoštru, s tem pa pričakujem tudi vaše sodelovanje v smislu različnih vprašanj, ki se vam v teh dneh, mesecih in tednih porajajo in izvirajo iz pričakovanja polnopravnega članstva v Evropski uniji, ki bo nastopilo že čez dobra dva meseca in pol, in kamor vstopata obe naši državi tako Slovenija kot tudi Madžarska.

Zato sem se s tokratnim prispevkom odločil, da vam predstavim nekatere novosti, ki jih članstvo prinaša, nanašajo pa se na liberalizacijo tako mejnih režimov kot tudi na prost pretok ljudi in delovne sile.

Najprej nekaj besed o liberalizaciji mejnih režimov. Kot vam je verjetno že znano, bo s 1. majem letos prišlo do pomembnih sprememb v režimu prehajanja slovensko-madžarske državne meje. Novost, ki jo prinaša članstvo, je ta, da na meji med državama, ki bo tega dne postala notranja meja dveh polnopravnih članic EU, ne bo več carinskega nadzora, s tem pa tudi ne več carinskih uslužbencev. Zaradi dejstva, da se ustvarja skupni notranji prostor, se bo carinska služba preselila na zunanje meje obeh držav, ki pa bo v nekaj letih postala schengenska meja. Zakaj to omenjam? Zato, ker ne Slovenija ne Madžarska z dnem vstopa v Evropsko unijo še ne bosta hkrati tudi članici schengenskega sporazuma, ki natančno določa postopke in nadzor zunanjih meja EU, in je precej strog sistem, od držav pa zahteva izpolnjevanje določenih standardov, ki jih morajo izpolniti, da bi bil ta nadzor čim bolj učinkovit. Stvar je na

prvi pogled precej preprosta namreč zato, ker med državami članicami znotraj EU ni nikakršnega nadzora na mejah, so zunanje meje toliko bolj varovane. Ravno to pa je tudi razlog, zaradi katerega na mejnih prehodih med našima državama še nekaj let ne bo v celoti opuščen vsakršen nadzor. Po nekaterih napovedih naj bi se to zgodilo v treh letih, vendar pa se moramo vsi skupaj zavedati, da imata obe državi zelo dolgo zunanjo mejo z državami, ki niso članice EU, kar v končni posledici pomeni zelo velik finančni zalogaj. Samo dolžina slovenske bodoče schengenske meje znaša 677 kilometrov, da ne govorimo o madžarski meji, ki je še daljša in znaša 1303 kilometre.

Kar se tiče samih režimov prehajanja meje med našima državama trenutno potekajo usklajevanja med madžarskimi in slovenskimi državnimi organi, namen teh dogovorov pa je poenostavitev kontrole potnikov in večja prepustnost prometa na mejnih prehodih, kar je v skladu s priporočilom Sveta EU. Konkretno to pomeni, da bodo po 1. maju letos vsi mejni prehodi med državama, ki so do sedaj bili meddržavni (namenjeni samo potnikom iz obeh držav) postali mednarodni. Druga novost je vzpostavitev skupnih službenih mest, s čimer se poenostavi kontrola potnikov, ki se bodo poslej ustavili samo enkrat in ne več dvakrat na mejnem prehodu. Uveden bo tudi avtobusni promet čez nekatere mejne prehode. Po vstopu obeh držav v schengenski režim, kar napovedujejo, da se bo zgodilo v treh letih, pa na mejnih prehodih ne bo več nikakršne kontrole.

Pomembne spremembe pa se obetajo tudi na področju prostega gibanja ljudi iz držav članic EU. Pogoji za vstop in prebivanje so opredeljeni v direktivah EU, ki se

bodo z vstopom Slovenije v EU začele neposredno uporabljati. Državljeni držav članic EU (s tem tudi državljani Republike Madžarske) bodo po 1. maju letos lahko vstopili v Slovenijo le z veljavno osebno izkaznico ali potnim listom in to tudi v primeru, če bodo prišli v Slovenijo zaradi zaposlitve, študija, naselitve ipd. Dovoljenje za prebivanje si bo tak državljan EU uredil v roku treh mesecev po vstopu v Slovenijo in še to ne več na diplomatsko konzularnem predstavništvu kot doslej, ampak na upravni enoti, kjer bo bival. Edina obveznost, ki bo še obstajala, je prijava prebivališča, ki pa bo morala biti praviloma opravljena v roku 3 dni po nastanitvi v Sloveniji. Poleg tega pa je sedaj pripravljena nova direktiva EU, ki pa bo še bolj poenostavila omenjeni režim: državljani EU bodo lahko bivali v drugi državi članici EU šest mesecev brez dovoljenja za prebivanje, za bivanje, daljše od šest mesecev, dovoljenje ne bo več potrebno, ampak bo zadoščala t. i. prijava prebivališča, in tretja pomembna novost je stalna pravica do prebivanja, ki jo bo državljan ene države EU v drugi državi EU pridobil po štirih letih neprekinjenega prebivanja. **Zaenkrat naj bo to dovolj**, v prihodnjih člankih, ki jih nameravam napisati za vas, dragi bralci, pa bom poskušal pojasniti tudi nekatere predpise in pobude, ki prihajajo iz Slovenije, nanašajo pa se tako na status naših manjšin v zamejstvu, kot tudi na bodočo podobo tega prostora, ki se bo po vstopu v EU in ustvarjanju bodočega skupnega trga postopno izoblikoval in dobil drugačno vsebino. V želji, da bo vse skupaj prineslo večje blagostanje in socialno varnost vas vseh skupaj, vas lepo pozdravljam.

Marko Sotlar
Generalni konzul RS
v Monoštru

Dan slovenske kulture v Budimpešti

Dan slovenske kulture praznuje Slovensko društvo v Budimpešti od ustanovitve. Letos smo ta dan praznovali 14. februarja skupaj z Veleposlanštvom R Slovenije v Budimpešti. Navadno smo na praznovanje vabili kulturne skupine iz Porabja, Slovenije ali avstrijske Koroške. Sedaj je to bilo malo drugače. Zbrali smo se na podružnici Državne slovenske samouprave.

kot Petőfijeva. Lahko rečemo, da je Prešeren Slovenec to, kar Petőfi Madžarom. Člani društva se lahko pohvalimo s tem, da smo leta 2002 bili na Gorenjskem, tudi v vasi Vrbi, videli smo rojstno hišo pesnika, bili smo v Kranju v Prešernovem gaju, kjer je pokopan. Potem je porabska sodelavka Veleposlanstva Brigita Šoš recitirala Prešernovo pesem

Del zbranih v Budimpešti, med njimi veleposlanik R Slovenije Andrej Gerenčer.

Kljub temu da je bilo slabo vreme, nas je bilo veliko. Najprej smo poslušali slovensko himno. Potem smo pozdravili goste, med njimi veleposlanika Andreja Gerenčerja in prvo sekretarko Mojco Hrovatič.

O Francetu Prešernu in pomembnosti praznika je govorila predsednica društva Irena Pavlič. Med drugim je rekla, da so v sredini 19. stoletja tudi v slovenskem narodu dozorele razmere, da se je začel zavedati svoje biti. V eter revolucije je zavel tudi čez deželo Kranjsko. Prešeren je to dogajanje pozdravil z eno najlepših pesmi, Zdravljico. Nazdravi prijateljem, znanecem, vsemu slovenskemu svetu, vsem narodom, ki se borijo za svobodo. Zelo pomembna kitica je v pesmi sedma, saj so jo Slovenci ob osamosvojitvi države Slovenije sprejeli za svojo himno. Ideje največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna živijo še danes. Žal, danes sosedi velikokrat niso prijatelji, prepirajo se in vojskujejo. Cilj pesnika je bil prijateljstvo in mir med vsemi narodi. Ideja

Brigita Šoš je recitirala Prešernovo pesem.

Pod oknom. Praznovanje se je nadaljevalo z ogledom modernega slovenskega filma z naslovom *Pod njenim oknom*, ki je dobil že več nagrad. Na koncu pa je bil prijateljski večer in smo tudi mi nazdravili s Prešernovimi besedami »Bog živi ves slovenski svet«.

I.P.

Moč šibkih

V Varaših v Slovenskem domu je do 3. marca na ogled razstava z naslovom *Moč šibkih* (Mauč slabih). Avtorica

razstave je etnologinja in sociologinja kulture iz Ljubljane Irena Destovnik, stera je v dveh slovenskih vasicah na avstrijskem Koroškem raziskovala (kutatta), kak so živele ženske, stere so se narodile v drugem tali 19. pa v prvom tali 20. stoletja. Kakšna je bila njena vloga (szerep) pri tem, ka so se pavarke držine leko gordržale, preživale.

Če rejsan je avtorica svojo raziskavo delala v Avstriji, leko povejmo, ka je dosti

gnakoga bilau v usodi žensk tam pa pri nas. Če samo poglednomo, kak se je v držini delo razdelilo. Ženske so

Avtorica razstave etnologinja in sociologinja kulture Irena Destovnik.

opravlane vsikšo delo, moško delo tō, dapa moški so samo moško delo opravljali, žensko

delo so dojednali. Ženske so se celau valile, ka one leko opravljajo moško delo tō. Kelkokrat leko čujemo ešče zdaj tō od starejši pavarški žensk po naši vasnicaj, ka »ranč tak sam kosila, kak moški«, ali »pri žetvi sam vse moške zar njala, gda je trbelo snaupke vezati«.

Tau ranč tak valā za naše ženske kak za koroške, ka je njino delo trno nūcala držina, zatok so ženske te tō mogle delati, gda so menstruacijo mejle ali noseče bile. Dostakrat se je zgodilo, ka so do zadnjoga dneva na njivo ojdle ali so pa celau z njive rodit šle.

V tradicionalnom pavarском svejti so tak držali, ka za mlajše skrbeti, stare pa betežnike opravljati je samo žensko delo. Gospodinjsko delo so nej preveč cenili zatok, ka se je v künji nej dosta pejnec obračalo.

Tradicionalna vloga žensk je nej bila razdeljena na mater, gospodinjo pa ženo, liki tau trauje je bilau združeno s

produktivnim delom. Zavolo svojoga dela so ženske bile dosta bole pomembne za pavarke držine, kak kelko poštenj so dobile.

Irena Destovnik je te ženske raziskovala s pomočjo doku-

žensk, kak z živimi svedoki časa, steromi pravimo »inda svejta«.

Razstava je v spomin vsem ženskam, stere so leko ka fizično (glede tejla) šibke, *slabe*, so pa močne, *krepke*, če

mentov, stere je najšla pri notaroši, prejk je poglednila matične knjige (rojstne, poročne, mrliške), zapisnike pa papire društev, pogučavala se je pa s čerami pa vnuki tej

trbej delati za držino.

Razstavo so v Monoštri postavili s pomočtjavu Slovenške prosvetne zveze v Celovcu.

M.S.

Popotovanje od Cifra do Čretnika

Na začetku leta je pri založbi Franc Franc v Murski Soboli izšla knjiga Milivoja M. Roša *Popotovanje od Cifra do Čretnika*. Recenzija Petra Kuharja je bila prvotno objavljena v Mentorju. V našem časopisu jo objavljamo z dovoljenjem avtorja.

Več kot geografsko natančno določen, osrednjemu, »matičnemu« Slovincu pa še literarno zagoneten naslov Roševih esejev pove podnaslov po obsegu drobne, po pomenu pa izjemne knjige: »Spomenik živim«. Podnaslov namreč vsebuje vse – od figurativne umestitve prek anekdotičnega obrata do skrajno tragične resnice o Porabju, tistem prečudovitem, arhaičnem, od Ljubljane in Budimpešte pozabljajem koncu sveta, ki se začne pri slovensko-avstrijsko-madžarski tromeji, nadaljuje na Madžarsko v ozek pas ob reki Rabi, kjer že po manj kot dvajsetih kil-

metrih vzdolž doline poniknejo skromni ostanki slovenske govornice. Roš je to pokrajino ljubeče objel, jo celovito dojel in nam jo tudi posredoval z vso človeško in pisateljsko občutljivostjo, izostrenim opazovanjem, ponotranjenostjo, grenkobo, visoko človeško držo in strogostjo, tudi s cinizmom, a vendar predvsem z veliko naklonjenostjo. Milivoj M. Roš namreč le formalno piše popotne eseje, le zelo približno nekaj takega kot nekoč Levstik (Od Litije do Čateža), hkrati pa nam daje popolnoma natančno, drugačno, globoko, celovito, krvavo in kruto lekcijo. Lekcijo o Porabju, o zaspali, obnemogli deklici, izmučeni skozi zgodovino. Govori o času, ki se je tam nekako ustavil, a vendarle teče naprej, gre nekako po svoje. Piše o ljudeh, ki vedo, kaj je življenje, kaj je ljubezen, kaj je moč in nemoč, obup, veselje,

puščoba v duši in svetu. Obuja ali rekonstruira ali ustvarja nove mite, izviračoče v tej deželici.

Roševe kratke črtice so kakor sinopsisi za dokumentarne ali celovečerne filme. So tudi kakor gledališka igra z natančno premišljeno dramaturgijo, zapletom, preobratom in razpletom. Črtica Zeleni konj pronicljivo ubesedi zgodovinsko in pomensko zelo obremenjeno razmerje med Slovenci in Madžari. »Kakor ni zelenega konja, tako ni pametnega Slovence«, je namreč znana in razpoznavna madžarska zmerljivka, jasno je, na čigav račun. Pred leti je bil o Porabju posnet igrani dokumentar Zeleni konj – režiral ga je Andrej Mlakar, Roš pa je bil koscenarist in še kaj. Zdjaj se v črtici vrača k tej zgodbi, pa ne zato, da bi jo obnavljal, ne da bi pripovedoval o filmu, ampak zato, da bi našel druge reminiscence

in novo poanto. To je temeljna metoda Roševega pisanja: izhajati iz znanega, razpoznavnega, iz tega pa dokaj hitro speljati drugam, najti pravo bistvo stvari in pojavov.

Naj navedem še nekaj drugih, bolj ali manj tipičnih zgledov. Roš odkriva presunljive življenjske zgodbe in like (Po daraj hoditi; Skozi Monošter do Števanovec; Meja in meje), pronica v mite, vraže in legende (Kartanje v gostilni na črno; Noč na Gornjem Seniku; Čalertije in Čarovnije), intrigira ga jezikovna, nacionalna in mentalna podoba Porabja in njegovih prebivalcev (Jezikovna arheologija; Nemešnjaki, Nemci in cesarjevi vojščaki; Reka Raba; Vendi, Toti, Slovenci), absurdni položaja in hkrati smisel za bistvo problema, ki ga znajo zaznati domačini in z njimi Roš sam (Spomenik živim). Kakor na zlato nit se

nizajo biseri na ogrlico vse dotlej, dokler nam v zadnji črtici, Od Cifra do Čretnika in nazaj, avtor ne razkrije lastnega, nič manj mučnega ali razposajenega, realističnega ali mitičnega položaja: »Potujem po časovnih prostorih minulih ljudi vzporedno s svojim časom.« S tem zariše središče in do kraja zapolni prostor svojega kroga, mišljenjskega in popotniškega sveta.

Zagotovo se Milivoju M. Rošu pri tej knjigi še najbolj pozna, da je po duši in razgledanosti gledališčnik in filmar, in – če smem soditi – je Popotovanje od Cifra do Čretnika izjemna knjiga ravno zaradi natančno izdelane in zadete dramaturgije, načina opazovanja, izbire in obravnave snovi, ekonomičnosti in hkrati bogastva izraza. In boleče lep spomenik živim.

Peter Kuhar

OD SLOVENIJE...

Obisk albanskega predsednika

Na povabilo predsednika republike Janeza Drnovška se je na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji mudil albanski predsednik Alfred Moisiu. Sogovornika sta poudarila dobre politične odnose, veliko neizkoriščenih priložnosti pa ostaja na področju gospodarstva, turizma in investicij. Na mednarodnem področju sta se predsednika pogovarjala zlasti o stabilnosti v širši regiji Zahodnega Balkana, predvsem na Kosovu, kjer sta se zavzela za dialog med Prištino in Beogradom ter poudarila pomen izpolnjevanja pogojev in definiranje statusa Kosova. Drnovšek je gostu obljubil tudi pomoč Slovenije pri vključevanju Albanije v Evropsko unijo.

Vse več tujcev si želi slovenskih nepremičnin

Slovenska vlada je sprejela sedmo poročilo o izvajanju zakona o ugotavljanju vzajemnosti in seznam izdanih odločb. Sicer pa je doslej v Sloveniji z nakupom pravno-formalno lastninsko pravico na nepremičninah dobilo 13 tujcev. Pravosodno ministrstvo sicer ugotavlja, da se je v drugi polovici 2003 povečal obseg prispele vlog za ugotovitev vzajemnosti. Zaslugo zato na ministrstvu pripisujejo dejstvu, da je lani prenehal veljati eden od pogojev za pridobitev lastninske pravice na nepremičninah v Sloveniji, to je triletno neprekinjeno stalno bivanje na ozemlju Slovenije. Ministrstvo za pravosodje je od začetka veljavnosti zakona o ugotavljanju vzajemnosti februarja 1999 pa do konca minulega leta prejelo skupno 184 vlog za ugotovitev vzajemnosti. Od teh so 170 vlog vložili državljani držav članic Evropske unije, ostalih 14 pa državljani držav, ki niso članice EU. In kdo so tuji lastniki nepremičnin v Sloveniji? Pet jih prihaja iz Nemčije, eden iz Irske, eden iz ZDA, pet pa je Avstrijec.

Leto se je lepau začnilo

Dugo lejt že porabski Slovenci ranč tak svetimo den slovenske kulture, 8. februar, kak po cejlj Sloveniji. Več naši kulturni skupin je takšo srečo melo, ka smo leko te lejpi svetek v Sloveniji držali, smo tam leko nastopili.

Števanovska gledališka skupina je dva nastopa mejla v Sloveniji. 6. februara so nas pozvali v Rakičan v Srednjo kmetijsko šolo. Gda smo prišli, je nas Štefan Smodiš, ravnatelj šaule, spoj lepo pozdravo, po tejm pa nam je profesorica šaule pokazala šaulo, vse tisto, ka tam dijaki morajo opravlati, se včiti. Zvedli smo, ka zvün včenje morajo prakso tō delati, za tau majo 20 hektarov zemle pa vse mašine, s sterimi go leko obdelajo. Vidli smo nji-gvi lejpi vrt, velke traktore pa enoga cejlak nauvoga tō. Gda ga je naš šofer Štefan Žokš zagledno, ma je sapa stanila pa sam vidla na njem, ka bi on te traktor rad emo. Tak je stau pred njim, ka smo ga kumaj vkraj sprajli. Profesorica nam je povedala, ka dijaki vse pauvajo, majo včele, med delajo, majo gorice, vino tū svojo majo, ka smo leko kauštali tū. Profesorica nam je od daleča pokazala svinjske glejve, gde svinje tū krmijo. Ona tak prajla, ka skrajek ne smejo titi zatok, ka svinje morejo mir meti. Kak ne smejo pomije gesti, tak je nej slobaudne mautiti tō nej, samo na tisto vōro ali cajt, gda je krmijo pa gda je pucajo.

Po predstavitvi šole se je začno kulturni program. Dijaki so meli svoj program za te svetek, po tistem je pa Števanovska gledališka skupina notpokazala igro z naslovom „Več pa nigdar nej“. V dvorani je 200 dijakov pa profesorov gledalo prog-

ram pa kakoli smo mi svojo narečje gučali, publika je bila pozorna pa spoj hvaležna. Takšo ploskanje smo ešče vendar nin nej dobili. Zatok je nej lēko bilau se posloviti od nji. Lepau zavalimo vsem, gda so nas pozvali, gda smo leko v Rakičani nastopili. Gda mo se po tejm toga mimo Rakičana pelali, gvūšno, ka nam te lejpi den napamet pride.

***

Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika je tū za kulturni praznik daubo vabilo v Radence. Mešani pevski zbor Radenska je lani novembra na Gorenjom Seniki bio gost, gda je naš zbor držo 65. obletnico. Gda smo se napautili v Radence, je takši cajt nastano, liki bi leta bila. Grmelo, ob-liskalo se je, mislili smo, ka vōter autobus tū gor oberne. Na srečo gda smo prišli v Hotel Radin, je tihoča nastanila in so nas že gostiteli čakali. Na programi je bila glasbena šola pa dva pevska zbora.

Navdušena publika nas je poslušala. Zborovodkinja Marija Trifus nam je lejpi program vkūp postavila, većinoma smo naše porabske slovenske pesmi popejvali. Meli smo na programi edno madžarsko pesem tō, s tejm smo steli poštenje dati tauma, da so v našoj državi 22. januarja 2004. svetili

den vogrske kulture. Na prireditve sta prišla Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, pa Jože Hirnōk, predsednik Slovenske zveze. Z lejpmi spomini smo prišli domau.

***

13. februara 2004. je števanovska gledališka skupina znauvič nastopila v Slo-

venske kulture. Po uradnom programi je nastopila števanovska gledališka skupina z igrov „Več pa nigdar nej“. Po igri, kak je že tau šega, smo se vsi najšli pri bejlom stauli. Srečala sam več takši lūdi, s sterimi se že več kak 20-30 lejt poznamo. Med tejm smo si od toga tū pogučavali, ka so bila lejta, gda smo nej mogli prejk meje, ešče prejk gledati smo nej smeli. Baugi hvala, tome je konec pa se leko vūpamo, ka bodemo po tejm toga vse bole skrajek. Rada sam bila, gda sam se srečala z ravnatelom šole Jožetom Sukičom pa z mojim že dugoletnim pajdašom, s profesorom, pisatelom Milanom Vincetičem.

Vsem gostitelom pa vsem, ki so nam omogočili, ka smo leko nastopali na te svetek v Sloveniji, se lepou zahvalimo.

Irena Barber

veniji, v Murski Soboti, na Srednji poklicni in tehniški šoli. Oni so te svetili den slo-

Opravičilo

Pri pripravi prejšnje številke našega časopisa nas je obiskal »tiskarski škrt« in nam je pomešal kitice madžarske himne, prevedene v prekmurščino.

Pravi vrstni red kitic je:

1. Blagoslovi Boug naš narod...
2. Očake naše si pripelo...
3. Na Kunovej zemlej si rodovitoj...
4. Ah, za volo grejov naših...
5. Donejla vnougokrat je pesem njuva...
6. Skrival se begunec je v jami...
7. Močina zdaj je rüševina...
8. Odrejši Oča naš Vogrina...

Avtorici članka in našim bralcem se opravičujemo.

Uredništvo

Mali oglas

Prodajam poročne obleke po ugodni ceni.

Telefon:
0036-94/381-129

Apróhirdetés

Menyasszonyi ruhák kedvezményes áron eladó.

Telefon:
0036-94/381-129

„Verjemite, ponosni smo na vas“

Velko presenečenje me je doseglo, gda se je na telefoni Slovenske zveze zgledil prijeten glas z dvojezičnega območja, iz kraja Dobrovnik. Predsednica Kulturnoga društva Petőfi Sándor, gospa Anica Car mi je na znanje dala, da bi oni želeli meti porabski kulturni program v počasti

sem, da bi in mora naš slovenski kulturni praznik preseči še večje meje, da bomo složno živeli danes in jutri. Da bomo strpno skupaj razumeli tiste besede, ki jih je slovenski poet davno napisal, ki jih morda takrat ni bilo dano razumeti. Verjamem in sem prepričan, da

bili so za enoga drugoga, naj svojo poslanstvo s poštanjam obredijo. Baug plati vam, vsejm nastopajočim, mentorjem pa posaba Djančkona,

pri bejлом stoli v Dobrovniki, gospe Anici, gospaudi župani, vsejm, steri so nam tau privažčili, z nami bili, novinariki Klari Solarić pa za slike. Ka

tev Slovenskoga kulturnoga praznika. Deveto leto sam na Zvezi pa na tau ne vardjem, ka bi v te tau Slovenije dobili pozvanje pa tau, ka mamno voro, ka leko pokazamo falacek porabske kulture.

Gda smo prišli do nji, so nas s takšno radostjov gora prijali, kak če bi se že dolgo poznali. Tau veliko veselje se nam je z varaškimi ljudskimi pevkami na kratek čas vomenilo na veltji straj, bojazen. Kaj bi pa nej, vej smo pa meli par minutov do fontoškoga nastopa pa ške nej bilau najsvetleše zvezde našoga programa, Marije Rituper. Gda sta s Kalmenom nota staupila v dvorano, je naš glas včasim nazaj prišo. Tak je tau, če smo tak navezani na svojo mentorico, stera je s svojim znanjom garancija našoga nastopa. Velka, lejpa dvorana se je napunila, oder se je voposvejto, mi smo pa tak li požirali lejpe svetešnje misli, reči gospaudi župana Marjana Kardinarja.

„Kultura velikokrat navaja nato, da razmišljamo o kulturi petja, o kulturi misli, o kulturi dejanja. Prepričan

bomo to naše življenje, to našo kulturo vzgajali in prenašali na tiste, ki prihajajo za nami. Želim vam ob slovenskem kulturnem prazniku vse dobro, želim vam, da ga podoživljate tako, kot ga sami hočete in želite. Predvsem pa tako, da bomo ponosni po 1. maju, po vstopu v Evropsko skupnost, da bomo tudi takrat znali, kaj je kultura življenja, kaj je kultura slovenstva, kaj je biti ponosen, da si to, kar ti je bilo položeno v zibelko.“

Varaške ljudske pevke so pod vodstvom Marije Rituper s porabskimi pesmi, gorenjosenička folklorna skupina pa pod vodstvom Andraža Sukičiča s porabskimi plesi s srca pa z dojša pokazali, v kašnoj zibelki so ji je zibali stariške. Program je vodila pa je Porabje in svojo skupino nota pokazala Marija Rituper - zatau sam bila dja tu med blejdimi ženami, gda go nej bilau. Lujček Hanžek je pa s toplimi seničnimi rečami pozdravo publiko pa kak dugoletni mentor folklorne skupine, jo je nota pokazo. Vsi nastopajoči so vödjali zase, bili so eni,

Ferina Šuliča, stero ga fude so tak djale kak djezero ftičov v lejpom sončnom dnevi. Ženske so se za en čas poslovile od prijazne, aktivne publike s pesmijo *V Porabji dobri so ljudje*, tau je potrd Djančkotu s svojo frajtonerico.

V imeni vsej nas se iskreno zahvalimo za nepozableno doživetje, prijateljski večer

čütijo oni do nas, pa svedočijo poslovilne reči v interjuji z gospaudom županom.

„...vi, ki nam na nek način držite branik slovenstva, verjemite, ponosni smo na vas, ker verjamemo in čütimo, čeprav ne vemo pravzaprav, kaj to pomeni, biti Slovenec ne v Sloveniji.“

Klara Fodor

Mladi računalničarji

Srednja strokovna šola Béla III. v Monoštru je s pomočjo sredstev Phare CBC programa priredila računalniško tekmovanje za srednješolce, katerega se je udeležilo 112 dijakov iz dvajset šol, med njimi tudi dijaki iz Murske Sobote in Lendave. Razglasitve rezultatov in podelitve priznanj 19. februarja se je udeležil tudi minister za informacijsko družbo Kálmán Kovács. Slovenskim tekmovalcem je izročil darilo generalni konzul R Slovenije v Monoštru Markó Sotlar. Na posnetku minister Kálmán Kovács preda darila zmagovalni ekipi.

... DO MADŽARSKE

Predlogi premierja

16. februarja je premier Péter Medgyessy v madžarskem parlamentu ocenil položaj države. Ob koncu svojega govora je podal nekaj zanimivih predlogov, ki so naleteli na nasprotovanje posameznih strank. Najbolj nenavaden je bil predlog, naj stranke postavijo skupno listo za volitve v Evropski parlament. Koalijski partner Stranka svobodnih demokratov je zavrnil predlog predsednika, kajti mnenja so, da se morajo volilci svobodno odločiti o tem, kdo naj jih zastopa v Evropski uniji. Enakega mnenja je tudi opozicijska stranka Demokratski forum. Drugi predlog se je nanašal na zmanjšanje števila poslancev madžarskega parlamenta, ki ima 386 poslancev. Po mnenju premierja bi bilo idealno število poslancev 250. V tretjem predlogu je premier predlagal, naj se predsednik države, kaj ga po veljavni zakonodaji izvoli parlament, v prihodnje voli neposredno.

Upokojenci in pokojnine

Po podatkih Centralnega statističnega urada je januarja leta 2003 na Madžarskem prejemalo pokojnino 2 milijona 754 tisoč ljudi. Največ upokojenec, skoraj 800 tisoč, živi v Budimpešti, najmanj, 255 tisoč, pa v regiji zahodnega Prekodonavja (županije Zala, Győr-Ménfőcsanak-Sopron in Vas). V tej regiji je najmanj upokojenec v Železni županiji, njihovo število je okrog 68 tisoč. Sosednja Avstrija, ki ima za skoraj dva milijona manj prebivalcev kot Madžarska, ima 2 milijona 10 tisoč upokojenec, približno 70 tisoč na Gradiščanskem. Povprečna madžarska pokojnina je 50.024 forintov, avstrijska pa 206.555 forintov. V Železni županiji je povprečje 47.986 forintov, na Gradiščanskem pa 194.845 forintov.

Premiera gledališke skupine Nindrik-indrik

6. marca, v soboto, ob 19. uri bo v Monoštru v gledališki dvorani premiera Gledališke držine Nindrik-indrik. Predstavo z naslovom »Sto je bujo sauseda?« je napisal in režiral Milivoj M. Roš.

Od dolenske cerkve do Evropske unije

Pred dvajstimi leti smo že te radi bili, če smo prejk granice leko vidli. Zato, ka je med slovensko pa vogrsko granico tak veliko grmaudve bilau, ka je človek samo tū pa tam leko malo prejk nastrgavo. Vzimi je dobro bilau zato, ka je listje dolaspadnilo pa te smo bola prejkvidli. Tau je samo te bilau, če smo v gauštjo šli. Ovak se je človek pri meji nej smo šetati. Dostakrat smo v soboto podne poslušali, kak sirene dejajo ena za drugim, od Būdinec cejlak do Markovec. Gda so se sploj prejk čule, te je starejšo lüstvo vsigdar tak prajlo: »Dež baude, zato ka se čöpanska sirena es čuje.« Zato je bila edna taša zidina, stero so ešče drejve nej mogle zakriti. Tau je bila dolenska cirkev. Če je stoj v Andovcaj na Daniski bregj gora ušo, te se je prejk meje više gauštje vidla srebrna streja torma dolenske cerkvi. Vleta, gda je sonce dolašlau, te se je tak svejtila cirkev, kak če bi stoj gledalo držo, zato ka je streja iz pleja bila. Gnauk, gda smo krave pasli na Daniskom bregji pa smo gledali, kak svejti cirkev, je eden sodak staupo kuj k nam pa pito: »Ka delate?»

»Cirkev gledamo, kak lopau se svejti,« pravim dja. »Ne vejte, ka tau nej slobaudno, tau škete, ka naj vas prejk v kasarnjo pelam?«

»Zaka?« smo pitali mi prestrašeno. »Zaka? Vej pa tau, ka vi gledate, tau je že prejk meje. Zakon pa tak pravi, ka prejk meje se ne smej staupiti pa nej prejk gledati.«

Te mi je najprvin na pamet prišlo, ka tū nika nej vredi. Zaka ne smejmo prejk gledati? Vejpa oni so tū tašo lüstvo pa ešče tak gučijo tū kak mi. Spajсно je nazaj misliti na tau zdaj, par mejscev pred tom, ka staupimo v Evropsko unijo. Dostakrat sam si mislo, ka gnauk moram pogledniti od skrak tisto dolensko cirkev, stera je meni vsigdar tak daleč bila, na drugoj strani meje, ka go je ešče gledati nej bilau slobaudno. Gda sam se odlaučo, ka go poglednam, mi je napamet prišlo, ka bi bilau, če bi najprvin na Daniski bregj ušo. Dapa z brga sam več nej vido cirkev, zato ka so goštje že visiko gorazarasle. »Nej baja, te dem kaulek nad

Čöpance pa go skrak poglednem.«

Že audalič se je vidlo, ka so strejo vömenili, več se ne svejti, če sonce sije. Pri cerkvi sam stau pa sam nazaj gledo

proti Andovcam, dapa od tec sam tō nej vido nazaj. Kaulek cerkvi odim pa gledam tōren, gda gnauk samo niši spoznani glas čujem. Gda znak poglednam, vidim, ka Karel Bedič stojijo za menov. Že dugo lejt se poznamo, zato ka so oni vaški predsednik v Dolenci. Dostakrat smo odprli vküper mejo Andovci-Dolenci.

• *Baug daj, gde ste odli, ka ste nika sploj vözravnjeni?*

»Na občini (polgärmesteri hival) sam bio zato, ka sam za ves nika mogo tanaprajti.«

• *Mejo odpremo?*

»Pa mora se odprejti, če ze gnauk v Evropsko unijo staupimo.«

Ranč sam nika ešče sto pitati, dapa oni so me zmautili.

»Vejš ka, če maš malo časa, te se stavi pri meni, tak smo se že davnek srečali. Tak vejš, gda sam doma,« so prajli, notra so vsedli v auto pa so se ze odpelali tō.

Gda sam notra v künjo staupo, te me je že vrauča kava čakala na stauli, ka je Karela Bediča hčerka sküjala. Gda

smo kavo spili, znauva je od Unije začnem spitatvati.

»Mi Dolencarji pa kmeti smo veseli, ka Slovenija tō notra-staupi v unijo. Etak več službe baude, zato ka de lüstvo leko

odati. Pri vas leko odajo pavri mlejko?»

»Tū, če stoj ma mlejko, tisti leko oda. Tūdi pri nas doma jeste zbiralnica. V Dolencaj mamō dve zbiralnice. Vsakša ves ma edno zbiralnico, dapa mamō taše vesi tō, gde sta dve.«

• *Sto küpi dola vašo mlejko?*

»Našo mlejko Pomurske mlekarnie odpelajo. Tak ka zdaj vzimi, gda je mrzlo, vsakši drugi den pride auto pa odpela dolensko mlejko.«

• *Tū pri vas doma je zbiralnica. Kelko mlejka prinese lüstvo na den?*

»V našo zbiralnico na den 270 litrov. Tau devet kmetov prinese.«

• *Vi kelko krav mate?*

»Mi krav nej mamō, mi s vinnjami gospodarimo. Jeseni smo je oddavali po tristau tolarov na kilogram žive teže. Zdaj v četrtek so nam pa po dvejstau šestdeset plačali. Tau je menje, dapa zato itak se splača.«

• *Pri vas v Dolenci je ranč tak kak v Porabji. Vsigdar menje krav baude.*

»Krav je malo, zato ka že kmetov tō malo. Vsi bole gospodje gratüvajo. Šteri delat odijo, tisti več nej mamō časa z živinov delati, ker je s kravami več posla. Svinjam pa vgojno pa večer dá pa je vreda, nej.«

• *Bole se splača v službo ojditi, kak se s kmetijstvom ukvarjati?*

»Trenutno je baukše ojditi v službo, zato ka divjačina dosti kvara napravi. Etak pa gazdüvati ne more. Tau škodo zdaj nam Kompas plača, samo slabo. Meu sam škodo, 1800 kilogramov krompira pa so mi zdaj plačali samo po 35 tolarov po kilogrami. Ovak so pa več kak stau tolarov.«

• *Ka mislite, če mo v Uniji, tau ovak baude?*

»Verjetno tam nede tak. Zato, ka tau v Avstriji pa v Nemčiji nega, ka bi se na njivaj divjačina pasla, kak eti pri nas. Tak sam čüjo, ka subvencija tū vekša baude, kak je zdaj. Če staupimo v Unijo, te mo se tū prejk pelali na Madžarsko, skaus Andovce. Ešče dve, tri lejta pa gdekoli prejk leko staupimo mejo.«

• *Kak tau, ka zdaj, gda se je aupro mejni prehod Čepinci-Verica, stero ga je lüstvo*

tak fejst čakalo, nega prometa?»

»Zato nega prometa, ka pri vas je že tō vse drago, ne splača se prejk titi. Pri nas klobasi, mesau pa dosta vse že falejše leko dobi. Bencin pa dosta falejše. Krüj je pri vas falejši, dapa naš je dosta baukši kak pa vaš. Zato ka mi bola domači krü mamō.«

• *Vaški predsednik ste, predsednik upokojencev Šalovci-Hodoš in predsednik Zveze borcev. Kak mate na tau vse čas?*

»Mam časa, zato ka žena pa hčerka pomagata doma, te pa dja leko odim malo kaulivrat.«

• *Kakše programe mate tau leto v Dolencaj?*

»Škemo asfaltirati cesto, preurediti vaški dom in brunarico na sportnom igrišči. Moramo ešče vodovod naprajti, zato ka nega vode, za volo velke süče so stüdenci vöposenili.«

• *Baude kaj z vodovoda?*

»Mora biti. Že smo 130 gezero tolarov notraplačali po hiši. Brezi vode ne moremo biti.«

• *Že davnik sam sto od vas nika pitati, samo sam vsigdar pozabo.*

»Pitaj, ka škeš,« pravijo.

• *Zaka pravijo vam tau ka Düj?*

»Zato ka je moja mati iz Farkašovec in se je pisala Düh Terezija. Tak sam ge grato Düj.«

• *Te bi vas na Madžarskom tō nej mogli odati?*

»Tau gvüšno ka nej, madžarski dobro znam.«

• *Kak ste se navčili?*

»Od matere pa v šauli, zato ka smo tistoga reda mi tū spadali pod Madžare. V šauli smo se včili madžarsko.«

• *Vi ste prvim dosta ojditi prejk k nam. Zdaj ešče tū odite?*

»Zdaj se še tō dosta vozim prejk, samo bola nad Hodoš, zato ka je v Čöpantaj slaba cesta, ka pela proti prehodi. Gde ta se boš pa ti pelo domau?« se smejejo Karel Bedič, gda mi rokau dajo. »Nad Hodoš ali nad Čöpance?«

»Dja se vsigdar po tistoj pauti pelam, stera je najskrajjša,« pravim. »Mi, Andovčani smo že davnik eden stopaj pred Unijo, glede na meje pa ceste. Zdaj nas več ne moti, če grmaudve raste med mejama, zdaj je prejk vidimo.«

K. Holec

OTROŠKI

Mlašeči guči pri Malom potoku

Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče Mali potok. Že od negda so se tam špilali mali lidge iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz Male vesi. Eške gnesden je tak. Té Mali potok, vse tiste drejve kouli njega, raki in ribe v njem so čüle čüda mlašečoga pogučavanja in tou eške itak poslušajo.

Posenjena trava

Že nut v Maloj vesi so kouli Maloga potoka med poula mi vekši pa menši travniki. Inda so se na nji pasle krave pa kakši konj je tó biu med njimi, gnesden se na travnikaj samo trava kosi za polaganja ali pa jo kmetovge sišijo za zimski čas. Tak so se med kúpami sina najšli na ednom travniku naši stari mali padaši Rožika, Feri, Gustek, Ivek, Toni, Verica in z njimi Boris iz Lublane, steri je vsikvo vroučo leto prišo k dejdeki na počitnice. Ranč so se enjali laditi v potoki in so eške takši cejli mokri ležali na sejni.

- Vejn se soused Pali nede koriu z nami, ka se vovtegvlemo na njegovimi sijni, - si je na glas brodo Feri.

- Sinou je nej samo za krave, liki se leko na njem leži tó! - se je po svojoj staroj šegi škela koriti Rožika. - Meni je moja stara mama gučala, kak so v njeni mladi lejtaj spali na sinej.

- Zdjaj za spatil postelev mammo, - se je zgloso Gustek, najmenjši pa najmlajši med njimi.

- Mali, ne motaj! Vej so pa v tisti časaj tó meli postelev,

dapa šegou so meli spatil na sinej tó, - je Rožika tadale bila najbolje moudra med vsemi in bi vejn iz vsega toga sina pa postelev prišla eške kakša svaja, če bi se nej zgloso Boris iz Lublane. - Tou razmejm, ka pri nas pravimo seno, eti pa sinou. Dapa zakoj se tojtravi ranč tak pravi, trava, seno pa je sinou?

Tak so zdjaj vsi tüma gratali pa brodili od toga pitanja. Dugo so brodili. Prva je škela nika prajti Rožika pa jo je Feri samo malo bole čemerasto pogledno in je nika nej prajla. Vejn je brz vedo, ka ške biti najbolje čedna. Brodili so tadale, pa bi vejn nej nika zbrodili, če bi se nej zgloso najmenjši Gustek.

- Meni dojde ležati na toj posenjenu travi. Dem nazaj v potok, ka se dojzaperem. Tak nagnouk so na tisto Gustekovo rejč posenjena trava gor zdignili glave. Zdjaj je nej začala gučati Rožika, liki je rejč prejk vzeu Ivek.

- Vej pa istina! Sinou ali pa če škele seno pride ranč iz rejči poseniti. V vüjaj se ranč tak skur gnako čüje senou, sinou, seno in posejnjeno. Gustek, malo glavou

maš, dapa bistro glavou. Dobro je, ka si si tak na glas zbrodo od posenjene trave. Na, Boris, zdjaj vejš, zakoj se senej tak pravi, kak se njemi pravi.

- Tou razmem, dapa po knjižno slovenski se pravi posušena trava, nej posejnjena. Tou znamenüje, ka bi se potomtakom seno moglo zvati sušeno ali pa šeno, nej? - je Boris iz Lublane škeu tomi problemi priti do kraja.

Na, zdjaj so že palik brodili, Gustek pa se je ladiu v potoki. Pomalek je prišo vó iz vode, drugi so na sinej brodili tadale.

- Telko eške počakam, ka se posišim pa po tistom dem domou, - je pravou.

- Dapa pasko mej, ka ne posejše! - je zdjaj Rožika dun prišla do rejči, drugi kouli nje pa so se začali smejati. Smejali so se eške tadale v potoki.

- Vej je pa vseeno, če je trava posušena ali posejnjena, sinou pa seno mo zvali tadale gnako, - se je Boris iz Lublane tak zagno v vodou, ka je špricnila ta gor na prvi kúp posenjene trave.

Miki Roš

Zajec

Zajec je lepa ampak majhna žival. Zajec ima črno, rjavo ali belo dlako. Pozimi nosi debelo dlako. Moj zajec je bel. Hitro beži, skače. Pametna žival je. Na glavi ima dolga ušesa, zelo dobro sliši. Njegov rep je zelo debel in kratk.

Rad je krmno peso, jabolka, pšenico in repo. Spomladi in jeseni rad je travo. Poleti zbiramo in sušimo seno, ki mu ga ponudimo pozimi. Divji zajec živi v gozdu. Moj zajec živi v kletki, ampak vsako soboto ga spustim na dvorišče. Gnezdo si spletje iz sena in iz dlake. Gnezdo je v kletki. Je majhno in okroglo. Zajec skoti od 2 do 10 mladičev, ki so nekaj časa slepi.

Čez nekaj tednov zajčki dobro vidijo in veselo skačejo. Moj zajec nima sovražnikov, moj pes se rad igra z njim. Rada imam živali, že od leta 1999 krmim in skrbim za zajčke. Zajčki so lepe in pametne živali.

Agota Holec
Gimnazija Monošter

Maturantski ples

KOTIČEK

Sem dijakinja Gimnazije Mihály Vörösmartyja v Monoštru in hodim v četrti letnik. Pri nas je stara navada, da četrti letniki za maturantski ples sestavijo program in dobijo trak, ki je kot neki znak, da bodo kmalu maturirali. Naš maturantski ples je bil 14. februarja. Začel se je v gledališču z uradnim delom programa. Trak je darilo dijakov tretjega letnika in ga pripne razrednik. Trakove in nageljčke smo dali tudi profesorici in profesorjem, s tem smo se simbolično zahvalili za njihovo delo.

Potem se je začela predstava maturantov. Pripravili smo veseli program, plesali smo in peli. Po programu smo šli v gimnazijo, kjer smo imeli ples. Vsi smo bili zelo elegantni. Prvi ples smo zaplesali s svojim očetom ali mamico, drugi pa s profesorji in profesorici. Jaz sem plesala s profesorjem telovadbe. Potem smo večerjali. Veliko sem plesala in sem se pogovarjala s sorodniki in prijatelji. Na plesu sem bila do petih. Zelo dobro sem se počutila.

Zmeraj sem mislila, da bo maturantski ples zelo pomemben v mojem življenju, kajti doživiti ga samo enkrat. Ta

dan mi bo ostal v lepem spominu.

Lilla Fasching

14. februarja smo imeli maturantski ples. Veliko smo se pripravljali za ta dan.

Program se je začel ob 5. uri popoldne v gledališki dvorani. Najprej smo peli himno, potem sta se poslovlila razreda, ki bosta letos končala. Ravnatelj je imel slavnostni govor in vsakemu je zaželel srečo na maturitetnem izpitu. Potem smo dobili trakec od razrednika. Predstavili smo se s kulturnim programom, več plesov smo zaplesali, fantje so uprizorili vesel in smešen prizor. Vsakega dijaka smo predstavili s kratkim besedilom, medtem smo pokazali otroške fotografije. Na koncu smo se zahvalili našim staršem in smo jim zapeli lepo pesem. Ob pol osmih smo šli v gimnazijo, tam se je začel ples. Prvič smo plesali valček z očetmi. Potem smo večerjali in smo se zabavali vsi noč.

Vsi smo se počutili zelo dobro, zavedali smo se pa, da je maturitetni izpit še pred nami.

Beata Bajzek

Moja mama

V družini smo štirje: mama, oče, sestra in jaz. Moja mama je majhna, njena telesna teža je povprečna. Ima rjave lase in modre oči. Stara je 37 let in je voditeljica otroškega vrta v Števanovcih. Zelo je pridna in natančna. V vrtcu vse naredi, da bi si malčki pridobili čim več znanja in se dobro počutili. Piše natečaje in dela zato, naj vrtec in otroci imajo lepe, nove igrčke. Ko konča v vrtcu, pride domov. Poje kosilo in prelista časopise. Potem začne domaće delo: pomiva posodo, pere, pospravlja, kuha in peče. Krmi tudi živali.

Ko s sestro prideva domov iz gimnazije ob treh, naju že čaka toplo kosilo. Zvečer naredi administracijo, pošteno vodi »papirje« vrtca. Po večerji, ko že za naslednji dan skuha kosilo, utrujeno sede pred televizijo

in kmalu zaspi. V prostem času rada bere in šiva. Ob delu se še uči, hodi v šolo za vodje institucij. Večkrat je nestrpna, takrat je boljše, če jo pustimo pri miru. Ne glede na to, je zelo mirna in krepka ženska. Rada pomaga vsakemu človeku. Če jo prosimo, še pri domači nalogi nam pomaga. Ljudje so ji bližji, rada se pogovarja s starejšimi in z mladimi. Konfliktom se izmika. Če se jim ne more izogniti, poišče rešitev, to se ji največkrat posreči. Mnogo dela za svojo družino. Zelo sem ponosen, da imam tako mamico.

Gabor Holec
Gimnazija
Monošter

KAUT

MLAŠEČI

Slovenski ples 2004

14. februara je na varaški šauli I. Széchenyi plesalo kakšni 250 ljudi, največ Slovencev iz Monoštra pa okaulice, dobro je pa bilau videti, ka se Madžari to radi završijo na slovenske melodije. Organizatori so se veselili tomi to, ka so lepau prišli na bal naši prekmurski, gorički padaši. Gda de se drugo leto organiziro ples, ta že obadvej državi, obadva rosaga v Evropskoj uniji. Trno bi veseli bili, če bi leko te naši prekmurski prijatelji že prej Senika ali Verice domau sli pa njim bi nej trbelo vnoči krauziti prej Hodoša ali Heiligenkreuz. Ne razmejmo, zakoj je tau tak težko gorprijeti v Ljubljani pa v Budimpešti, ka dobro sosedsstvo ne more živeti tak, če se meje zapirajo v šestoj ali v najbaugšom primeri v osmoj vöri.

Dapa pustimo zdaj tau pa pojmo nazaj na ples. Za dobro volau pa dobro muziko je poskrbeu *ansambel Lipovsek* iz Velenja, za pester kulturni program pa člani *folklorne skupine Bolnišnice Ptuj*. Vsiškoma so se trno vidle njine meščanske noše pa meščanski plesi skonca 19. stoletja. Varaški župan Tibor Viniczay se je to presenečo, gda je čüjo, ka naj malo pride na plesišče. Gosti iz Ptujja so ma prinesli dar tamkajšnjoga župana. Varaš Ptuj je znani po svoji fašenski šegi, kurentovanji. Tau je nika takšoga

kak bušonge v Mohácsi. Daubo je masko kurenta, stera naj ga spomina na te stari varaš pa na njegve prijazne lidi. Kak vsakšo leto, letos se je to pripravo bogati srečolov. Eni so več sreče meli pa so dosta kaj dobili, biu je pa takšni sto to, ka so dvajsti ali tresti listov (srečk) kúpili pa so nika nej dobili. Naj-

bole se je vejndrik veselü hišnik Slovenskoga doma Laci Gyeček, ka je daubo glavni dobitek DVD player.

Organizator - Slovenska zveza - lepau zahvali vsem fabrikam, podjetjem, institucijam in privatnim lidam, steri so prispevali k bogati tomboli. Tau so bili: iz *Slovenije: Radgonske gorice in Kompas MTS iz Gornje Radgone, Mlekopromet iz Ljutomer, Elektromaterial, Terme in Ilirija iz Lendave, tovarna Mura, Pomurske mlekarnice, Mlinopek, Nova Ljubljanska banka, Zavarovalnica Triglav, Galex, Radio Murski val, Soboška tiskarna „Solidarnost“, Založba „Franc-Franc iz Murske Sobote, Mlin Gornji Petrovci (Koloman Pojbič), Gašpar Vendel iz Čepinca pa Vlado Smodiš iz Otovca; z Madžarske: Porabje d.o.o., Restavracija Lipa, Zveza Slo-*

vencev na Madžarskem, Opel Magyar orszag KFT., Sariana Kft., podjetnik Imre Duh, Kata Karacsony iz Monoštra.

Državna slovenska samouprava pa Alojz Hanžek iz Gornjega Senika, Slovenske manjšinske samouprave Sakalovci, Monošter-Slovenska ves, Stevanovi, Andovci, Verica-Ritkarovci, Uprava mejne straže iz Szombathelya, Elizabeta Bartók iz Doljnega Senika pa Penzion Ružič z Verice.

Prijatelj knjižnice

Tüdi knjižnica lejko ma pajdaše

Tau, ka ma Murska Sobota eno nauvo, lejpo knjižnico, štero so nejdugo toga odprli, smo v Porabji že napisali. Knjižnica je rejsan tak lejpa, ka jo dosta lidij hvali, pa nej samo hvali, liki zdaj vsakši den okauli gezero lidi pride. Eni si sposaudijo knjige, drugi dejo v čitalnico ali pa kaj iščejo na računalniki. Samo pri vsem tom gé ena navola, štera je povezana s tem, ka nega zadosta pejnazov. Tüdi za knjige nej. Te pa so na žalost knjižne police bole prazne, kak bi si zaposleni, najbolje pa bralci, želeli.

Te pa smo si eni brodili, kak bi leko pomagali. Šla sam k direktorici knjižnice Suzani Szabó Pahič pa sam ji pravla, ka sam pripravlena tüdi ges kakšno knjigo kúpiti pa jim jo v dar dati. Ona pa si je te vözbrodila, ka de se akcija zvala *Prijatelj knjižnice*. Napisala je en seznam, na šterom je 45 knjig, štere bi zdaj najbolje nücali pa ka bi radi, ka bi njim što te knjige, leko pa tüdi druge, tüdi stare, podaro.

Pripravili so tüdi štemplin, pa gda sam ges dveje knjige prinesla, so na zadnjo stran štemplin not vdarili pa napisali moje ime pa priimek. Tak sam tüdi ges gratala pajdaš knjižnice pa nej sam sama. Zdaj je že več kak 50 knjig tak prišlo med bralce pa vüpamo, ka de jih ške več. Tisti, ka nemajo telko pejnaz, ka bi knjigo kúpili pa leko tüdi pejnaze dajo, ka do te tiste dragše knjige, ka koštajo več kak 50.000 tolarov, leko kúpili. V knjižnici so ške en seznam vöдали. Na toga pe leko vsakši napiše, štero knjigo on pogrejša, se pravi, štere knjige nemajo pa bi jo mogli po njegovom mnenji meti. Vüpajmo, ka do rejsan prišli cajti, ka do tüdi tisti, steri morejo (občine), najšli pejnaze, ka de ta lejpa knjižnica ške naprej v ponos Sobote pa cejle tej naše pomurske krajine.

Silva Eöry

Sombotelški ples

Slovenska samouprava in Slovensko društvo sta 7. februara organizirala fašenski ples. Na bali je igro ansambel *ATLANTA* iz Prekmurja. Zdaj je oprvim prišo k sombotelski Slovencom in se z njimi vküper veselü veleposlanik Republike Slovenije **Andrej Ge-**

renčer. Med našimi gosti smo leko pozdravili rektorja Visoke šole Dániel Berzsényi dr. **Karla Gadányija**, referenta za manjšine pri mestni samoupravi Szombathelya **Zsolta Solymosija**, naše padaše iz Slovenije in andovsko slovensko samoupravo.

Na četrtem slovenskom plesu v Somboteli smo nej meli posebnoga programa, meli pa smo dosta vse lejpoga za tombolo. Predmete za tombolo so nam dali: župan mesta Szombathely dr. György Ipkovits, svétnik Sombotelške varaške samouprave Endre Gombás, Državna slovenska samouprava, Zveza Slovencev na Madžarskem, Porabje d.o.o., Vlado Smodiš iz Otovca, družina Kalamar iz Martinja in člani Slovenskoga društva Avgust Pavel v Szombathelyu.

Andovska slovenska samouprava nam je prinesla garico (lestev) pa vodau iz Črne mlake (palinko). Cejkare je nam splela in krüje spekla strina Ilonka Braunštein z Gorenjoga Sinika. Fantje/krofline je spekla Rövcina Irenka. Bejdvejso članice našoga društva. Tri cejkare je splela na Gorenjom Siniki Józsefné Ropoš, male košarice pa je spleu rané tak na Gorenjom Siniki Palkin Toni. Vsejm se lepau za(h)valimo!

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.